

İrfan ATAŞ¹

Eyyup YILDIRIM²

Oğuzhan ALTUNGÜL³

Zeki ÇOŞKUNER⁴

Atalay GACAR⁵

Abdurrahman KIRTEPE⁶

**ELAZIĞSPOR FUTBOL TAKIMI TARAFTARININ SOSYO - EKONOMİK
DÜZEYİLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Özet

Spor yediden yetmişe herkesin ilgi alanına giren bir olgudur. Spor denince akla ilk gelen sportif branşlardan biriside futboldur. Türkiye’de futbol Türk milletinin büyük bir kısmı tarafından kabul görmekte ve beğeniyle izlenmektedir. Özellikle son zamanlarda teknolojinin de gelişmesiyle beraber futbolun iyi tanıtılmasından dolayı futbola son derece büyük ilgi gösterilmektedir. Buna bağlı olarak ta Türkiye’de taraftarlık olgusu son derece gelişmiş ve gelişmeye devam etmektedir.

Türkiye’de futbol, bir yaşam tarzından çok insanların kendini ifade biçimi olarak görülmektedir. Futbol seyircisinin ülkemizde bu bakış açısına sahip olmasında, sosyo-kültürel yapının coğrafyaya özgü güncel ve geleneksel etkilerinden söz edilmektedir. Araştırmanın amacı Elazığ spor futbol takımı taraftarının sosyo-ekonomik düzeyini belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için survey metodu kullanılmıştır.

Araştırma anket yoluyla yapılmış olup toplam 318 kişiye uygulanmıştır. Bu 318 kişi Elazığ spor taraftar gruplarından narkoz taraftar grubu ile gençlik 23 taraftar grubu arasından seçilmiştir. Araştırma sonunda Elazığ spor futbol takımı taraftarlarının genç yaşlarda oldukları, doğum yerlerinin çoğunlukla il merkezi olduğu ve eğitim seviyelerinin yüksek olduğu görülmüştür.

¹ Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor ABD., Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Öğrencisi)

² Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor ABD., eyildirim@firat.edu.tr

³ Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor ABD., oaltungul@firat.edu.tr

⁴ Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor ABD., zcoskuner@firat.edu.tr

⁵ Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor ABD., agacar@firat.edu.tr

⁶ Arş. Gör., Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor ABD., abdurrahmankirtepe@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Taraftar, Sosyo ekonomik, Futbol, Elazığspor, Taraftar grupları

INVESTIGATION OF SOME VARIABLES THE SOCİO-ECONOMİC LEVEL OF THE SUPPORTES OF ELAZİĞ SPORTS FOOTBALL TEAM

Abstract

Sport is a phenomenon of concern to everyone from seven to seventy. One of the first branches that comes to mind is football. Turkish football accepted and admired by a large part of the Turkish nation. With the development of technology, especially in recent times due to the introduction of football, extremely great interest. Is given to football. Accordingly, the case of advocacy in Turkey is highly developed and continues to develop.

In Turkey, football is seen as a form of self-expression rather than a way of life for many people. On grounds that Football audience in our country have this perspective, we can mention the socio-cultural structure, current and traditional effects which are specific to geography. The purpose of this study is to determine the socio-economic level of the supportes of Elazig sports football team . Survey method was used to achieve this goal.

The research is made through a questionnaire administered to a total of 318. This group of fans with 318 people narcosis Elazig youth sports supporters' groups were selected from among 23 fan group. Elazig sports soccer team supporters at the end of the research are ages, places of birth and education levels generally were higher in the central province.

Keywords: Fan, Socio-economic, Football, Elazığspor, Fan Groups

GİRİŞ

Spor, özellikle seyirci, şampiyon ve madalya üçlüsünden oluşan, ya da görsel yönü ön plana çıkan, kitleleri peşinden sürükleyen, politika ve ideolojilerin reklam aracı olabilen, anlam değişikliğine uğratarak ticaretleştirilen insani etkinlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir toplumun özünü oluşturan önemli unsur uğraştığı spor dalı ve bu spor dalı üzerindeki övgüleridir. Toplumda egemen olan sporun yapısındaki incelemeler, o toplum ve kültürü hakkında önemli ipuçları sağlar (Yetim, 2000).

Gelişmişliğin bir ölçütü olarak kabul edilen spor, dünyada her yaştan ve meslekten katılım ve izleyici bulan sosyal bir olgu olarak kabul edilmektedir.(Öztürk F. 2004)

Günümüzde spor, kişisel ve toplumsal sağlığı koruyucu ve geliştirici nitelikleriyle önemli bir hizmet sektörü olarak kabul görürken, kitle iletişim araçlarının etkisiyle karlı bir reklam ve tanıtım aracı haline gelmiştir.(Çağlayan H.S. 2003, Devocioğlu S. 2004).

Gün geçtikçe büyük önem kazanan, hızla yayılan ve gelişen futbol, gerek futbolcuların çalışma şartlarını iyileştirmek, gerekse de seyircilere daha iyi izleme, zevk ve haz duyma imkanı verebilecek gelişmeler sağlamakta olup, futbolun gelişmesine ve daha geniş kitlelere yayılmasına hız kazandırmaktadır (Acet, 2001).

Türkiye’de futbol, bir yaşam tarzından çok insanların kendini ifade biçimi olarak görülmektedir. Futbol seyircisinin ülkemizde bu bakış açısına sahip olmasında, sosyo-kültürel yapının coğrafyaya özgü güncel ve geleneksel etkilerinden söz edilmektedir. Sosyolojik açıdan bireyi değil de grubu ön plana çıkaran kültürel yapıda bağlanma, itaat ve müdahale eğilimleri belirleyici olmaktadır. Tarihten süzülüp gelen bu geleneksel yapı, son dönemin ekonomik ve siyasal sıkıntılarının etkisiyle geniş ve yaygın bir himayeci kültür üretmektedir. Himaye eden ve edilenlere şans ve olanaklar yaratan sistemde çok büyük özveri gerektirmeyen bağlanma, itaat ve himayenin yaşamı kolaylaştırmasının kitlelerdeki cazibesi, artan bir biçimde sürmektedir. Bağlanma konusundaki zaafın üzerine gelen himaye, futbol dünyasının piyasası ile birlikte taraftar kitlelerini de sarmalamaktadır (Tutkun E. 2007).

Futbol, seyirlik bir spor olması ve kitleleri peşinden sürüklemesi özelliği ile diğer branşlardan farklılık göstermektedir. Psikososyal açıdan bakıldığında, seyircilerin günlük hayatlarının dışına çıkarak farklı kimliklerle bu faaliyetlere katıldığı gözlenmektedir. Futbol müsabakaları, özellikle kalabalıkların içinde şahsiyetin kaybolması ve değişik dış uyarıcıların etkisiyle arzu edilen veya edilmeyen toplu olayların meydana geldiği bir ortam olmaktadır (Karagözoğlu ve Ay, 1999).

Sosyolojik açıdan bakıldığında seyirci: teşkilatsız topluluklar, toplantı devamlılığı kısa olan ve gerçek bütünlüğü bulunmayan sosyal gruplar olarak ifade edilir. Sokakta biriken meraklılar kalabalığı, maç seyircileri, konferans dinleyicileri, trafik ışığında geçmek için yığılanlar, vapurdaki insanlar, geçici ve gerçek bütünlüğü olmayan topluluk olarak kabul edilmektedir (Erkal; Güven; Ayan, 1998).

Seyirciler genellikle, taraftarlar, fanatikler, holiganlar olarak gruplandırılmaktadır. Taraftarlar, spor kulüplerinin faaliyetlerini maddî ve manevî destekleyen, kulübün hizmetlerini belirli bir ücret ödeyerek satın alan, her türlü zorluğa rağmen takımına destek olmak için yurt içi ve yurt dışı deplasmanlara giden kulübün esas pazarını oluşturan halk kitlesidir (Genç D A. 1998)

Futbolun vazgeçilmezi seyirci kavramı içerisinde yer bulan taraftarlardır. Bu gurup, spor kulüplerinin faaliyetlerini maddî ve manevî destekleyen, kulübün hizmetlerini belirli bir ücret ödeyerek satın alan, her türlü zorluğa rağmen takımına destek veren, kısaca, kulübün esas pazarını oluşturan halk kitlesidir. Futbol takımı taraftarlığı psikolojik ve sosyal nedenlerle ortaya çıkmaktadır. Taraftarlığın temelinde; bireylerin bazı gereksinimlerini dürtü ve güdülerıyla davranışlara dönüştürmeleri ve bu yolla doyuma ulaşmaları yatmaktadır. Taraftarlar zaman zaman kendi özel yaşamlarındaki beklentilerini ve umutlarını, takımı veya kulübün başarıları ile doyurmaktadır (Çağlayan H.S. 2003).

Günümüzde insanların bir şekilde taraf olduğu, özellikle bu yan ve taraf durumu bir futbol takımının taraftarı olarak oluştuğunda çok daha etkili olabilmektedir. Taraftar terimi, bir spor kulübüne bağlı olan, onunla ilgilenen, onu destekleyen bireyler için kullanılır (Arıkan A N. 2000, Baş M. 2008). Spor kulüplerinin sportif faaliyetlerini maddi ve manevi destekleyen, kulübün hizmetlerini belirli ücret ödeyerek satın alan, her türlü zorluğa rağmen takımına destek olmak için il içi ve il dışı deplasmanlara giden kulübün esas pazarını oluşturan halk kitlesidir. Taraftarlar, spor kulüplerine, verilen desteğin artması veya azalması durumunda bir değerlendirme yapmalarını sağlayan bir ayna gibidir (Genç DA. 1998, Baş M. 2008).

Genel anlamda taraftar; yan tutan, bir yanı destekleyendir. Spor anlamında ise; sporcuların temsil ettikleri değerlere bağlanan (Türkçe Sözlük 1998, Baş M. 2008) ,spor kulüplerinin faaliyetlerini maddi ve manevi olarak destekleyen kimse (Şahin H M 2003, Baş M. 2008) anlamına gelmektedir. Değişik yaklaşımlarda taraftarlık düzeyinin kişinin tuttuğu takıma bağlanma ve ilgilenme durumuna göre sınıflandırıldığı görülmektedir. Seyirci ile taraftarın birbirinden nasıl farklılaştıklarının bilinmesi ve bu bağlamda seyirci ve taraftar davranışlarının anlaşılması için öncelikle ikisi arasında bir ayırım yapılması gerekmektedir (Günay M. 2003, Baş M. 2008).

Jones (1997) spor seyircileriyle taraftarlar arasında farklılık olduğunu belirtmiş, seyircileri bir spor karşılaşmasını zaman zaman izlemeyi ihmal de etse dikkatle izleyen, spor taraftarlarını ise taraftarı olduğu takıma ait her bölümünü ayırıp kendini adarcasına yoğun bir ilgiyle izleyen olarak tanımlamıştır (Jones I. 1997, Baş M. 2008). Zira bir spor takımı ya da bir sporcuyla oldukça fazla özdeşleşen taraftarlar, orta ve düşük derecede özdeşleşmiş taraftarlardan (düşük düzeyde özdeşleşen taraftarlar, seyirci olarak ifade edilebilir) davranışsal, bilişsel ve duyuşsal yönleriyle farklılaşmaktadırlar (Günay M. 2003, Baş M. 2008). Taraftar ve seyirci arasındaki farklılıkları özdeşleşme düzeylerindeki derecelendirmeye göre taraftar ve seyirci olarak belirginleştiren, bir tanımlama Wann ve Melnick (2001) tarafından yapılmıştır (Wann DL, Melnick MJ 2001, Baş M. 2008). Buna göre spor taraftarını, bir spor takımı ya da sporcuyla izleyen ve ilgilenen bireyler, spor seyircisini ise, medyanın değişik formlarını kullanarak ya da kişisel olarak karşılaşmaları canlı izleyen bireyler olarak tanımlamaktadırlar (Wann DL, Melnick MJ 2001, Baş M. 2008).

Bu çalışmanın amacı: Elazığ spor futbol taraftarının sosyo-ekonomik düzeyini bazı değişkenler açısından incelemektir.

Materyal ve Metot

Araştırma 2013-2014 süper toto süper lig sezonunda Elazığ Atatürk stadyumunda Elazığ spor ile Gaziantep spor futbol karşılaşması sırasında Elazığ spor taraftar gruplarından Narkoz ve Gençlik 23 taraftar grubuna anket yoluyla toplam 318 kişiye yapılmıştır. Araştırmada TAŞĞIN'ın Fenerbahçe Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik Profili (Taşgın Ö. 2000) isimli yüksek lisans tezinde kullandığı anketten faydalanılmıştır.

Araştırmada kullanılan anket formu bilgisayar ortamına aktarılarak istatistiksel analizler SPSS 17 programında tablolar oluşturulmuş ve bunların anlamlılıkları $p<0.05$ değerlerine göre yorumda bulunulmuştur. Yapılan araştırmada taraftarların yaş, öğrenim durumu, doğum yeri, meslek ve aylık gelir değişkenleri ile bazı sorular arasında görülen anlamlılıklar aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

Bulgular

Elazığ spor futbol takımı taraftarının sosyo-ekonomik düzeyini belirleme çalışmasında Elazığ spor – Gaziantep spor futbol karşılaşmasında Elazığ spor futbol takımı seyircisine uygulanan ankette kişisel bilgilerle ilgili elde edilen veriler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1. Elazığ Spor Futbol Takımı Taraftarının Kişisel Bilgileri.

Kişisel Özellikler	N	%
Erkek	318	
15 – 20	49	15,4
21 – 25	87	27,4
26 – 30	99	31,1
31 – 35	49	15,4
36 – 40	18	5,7
41 üstü	16	5,0
İl	234	73,6
İlçe	64	20,1
Köy	20	6,3
İlkokul	22	6,9
Ortaokul	67	21,1
Lise	179	56,3
Üniversite	46	14,5
Lisansüstü	4	1,3
İşçi	97	30,5
Memur	16	5,0
Öğrenci	78	24,5
Esnaf ve Tüccar	68	21,4
İşsiz	47	14,8
Diğer	12	3,8
500 – 1000 tl	97	30,5
1001 – 1500 tl	16	5,0
1501 – 2000 tl	78	24,5
2001 ve üstü	68	21,4

Taraftarların hepsi erkek olup, toplam taraftar sayısı 318 kişidir. Yaş aralığına göre katılımcıların % 15,4' ünün 15 – 20 yaş grubu, % 27,4' ünün 21 – 25 yaş grubu, % 31,1' inin 26 – 30 yaş grubu, % 15,4' ünün 31 – 35 yaş grubu, % 5,7' sinin 36 – 40 yaş grubu, % 5' inin 41 ve üstü yaş grubu taraftarlardan oluştuğu görülmüştür. Taraftarların doğum yerleri % 73,6' sını İl merkezi, % 20,1' i İlçe, % 6,3' ü ise Köy olarak belirlenmiştir. Taraftarların % 6,9' u İlkokul mezunu, % 21,1' i Ortaokul mezunu, % 56,3' ü Lise mezunu, % 14,5' i Üniversite mezunu, % 1,3' ü Lisansüstü öğrenimine sahip olduğu görülmüştür. Taraftarların mesleklerine göre % 30,5' i İşçi, % 5' i, Memur, % 24,5' i Öğrenci, % 21,4' ü Esnaf ve Tüccar, % 14,8' i

İşsiz, % 3,8' i Diğer mesleklerden olduğu belirlenmiştir. Taraftarlar aylık gelirlerine göre 500 – 1000 tl, % 30,5, 1001 – 1500 tl, % 5, 1501 – 2000 tl, % 24,5, 2001 tl ve üstü %21,4 olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. Elazığ Spor Futbol Takımı Taraftarlarının Yaş Değişkenine Göre Anova Sonuçları

YAŞ	Elazığ spor futbol taraftarının takımı tutma sebebi			Elazığ spor futbol taraftarının takımın evindeki maçlarına gitme sıklığı			Elazığ spor futbol taraftarının deplasman maçlarına gitme sıklığı			Elazığ spor futbol taraftarına maç bilet fiyatları nasıl olduğu sorusu		
	X	SS	P	X	SS	P	X	SS	P	X	SS	P
15-20 (1)	1,244	,662	,000	1,326	,851	,000	2,775	0,984	,000	2,224	,984	,032
21-25 (2)	2,183	,908	Fark Olan Grup lar 5 – 2,3, 4,6	2,448	,973	Fark Olan Grup lar 5 – 2,3 4,6	3,229	0,858	Fark olan grup lar 5 – 2,3, 4,6	2,344	,925	Fark olan grup lar 5 – 2,3
26-30 (3)	2,242	,893		2,434	,991		3,090	0,926		2,202	,958	
31-35 (4)	2,122	,949		2,489	,960		3,367	0,905		2,183	,950	
36- 40(5)	1,222	,732		1,277	,574		2,388	0,978		1,500	,785	
41Üstü(6)	2,187	,1108		1,326	,851		3,437	0,963		2,062	,928	

Taraftarların yaş değişkenlerine göre, Elazığ spor takımını tutma sebebi sorusunda 36 – 40 yaş aralığı taraftarların 21 – 25, 26 – 30, 31 – 35, 41 ve üstü yaş aralığında bulunan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol takımının evindeki maçlarına gitme sıklığı sorusunda 36 – 40 yaş aralığı taraftarların 21 – 25, 26 – 30, 31 – 35, 41 ve üstü yaş aralığında bulunan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol taraftarının deplasman maçlarına ne kadar sıklıkla gittikleri sorusunda 36 – 40 yaş aralığı taraftarların 21 – 25, 26 – 30, 31 – 35, 41 ve üstü yaş aralığında bulunan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol taraftarının sizce maç bilet fiyatları nasıl olduğu sorusunda 36 – 40 yaş aralığı taraftarların 21 – 25, 26 – 30, yaş aralığında bulunan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur.

Tablo 3. Elazığ Spor Futbol Takımı Taraftarlarının Doğum Yerine Göre Anova Sonuçları

DOĞUM YERİ	Elazığ spor futbol taraftarının takımın evindeki maçlarına gitme sıklığı			Elazığ spor futbol takımı taraftarına maç bilet fiyatlarının nasıl olduğu sorusu		
	X	SS	P	X	SS	P
İl (1)	2,128	1,011	,003	2,273	,941	,045
İlçe (2)	2,281	1,119	Fark olan gr. 3 – 1,2	1,953	,982	Fark olan gr. 2 – 1
Köy (3)	2,950	1,050		2,050	,887	

Elazığ spor futbol takımı taraftarının doğum yerine göre, Elazığ spor futbol takımının evindeki maçlarına ne kadar sıklıkla gittikleri sorusunda köydeki taraftarlar il ve ilçedeki taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol takımı taraftarının maç

bilet fiyatları nasıl sorusunda ilçedeki taraftarlar ildeki taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur.

Tablo 4. Elazığ Spor Futbol Takımı Taraftarının Öğrenim Durumuna Göre Anova Sonuçları.

ÖĞRENİM DURUMU	Elazığ spor futbol taraftarlarının takımı tutma sebebi			Elazığ spor futbol taraftarının stadyumda oturdukları bölüm		
	X	SS	P	X	SS	P
İlkokul (1)	2,045	,785	0,33	1,545	,509	,033
Ortaokul (2)	2,313	,908	Fark olan gruplar 3 – 2	1,432	,499	Fark olan gruplar 4 – 3
Lise (3)	1,916	,953		1,312	,464	
Üniversite (4)	1,826	,995		1,565	,501	
Lisans üstü (5)	1,750	1,500		1,500	,577	

Tablo 4’de Elazığ spor futbol takımı taraftarının öğrenim durumuna göre Elazığ spor takımını tutma sebebinde lise mezunu taraftarların ortaokul mezunu taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol taraftarının önceleri stadyumun hep aynı bölümünde mi oturdukları sorusunda üniversite mezunları lise mezunlarına

Tablo 5. Elazığ Spor Futbol Takımı Taraftarının Meslek Durumuna Göre Anova Sonuçları
Göre İstatistiki Anlamda Fark Bulunmuştur.

MESLEK	Elazığ spor futbol takımı taraftarının takımını tutma sebebi			Elazığ spor futbol taraftarlarının takımının evindeki maçlarına gitme sıklığı			Elazığ spor futbol takımı taraftarlarının deplasman maçlarına gitme sıklığı			Elazığ spor futbol takımı taraftarlarının stadyumda oturdukları bölüm		
	X	SS	P	X	SS	P	X	SS	P	X	SS	P
İşçi (1)	2,278	,886	,000	2,309	,905	,000	3,278	,874	,002	2,659	,789	,000
Memur(2)	2,062	,928	Fark olan gruplar 3 – 1,2, 4,5, 6	2,312	1,014	Fark olan gruplar 3 – 1,2, 4,5, 6	3,125	,885	Fark olan gruplar 3 – 1,4	2,812	,834	Fark olan gruplar 3 – 1,2, 4,5, 6
Öğren.(3)	1,179	,552		1,346	,717		2,807	,981		2,128	,671	
Esnaf (4)	2,323	,968		2,588	,950		3,294	,881		2,867	,789	
İşsiz (5)	2,234	,813		2,638	1,030		2,851	,999		3,042	,832	
Diğer (6)	2,083	1,164		3,083	1,378		3,416	,996		2,500	1,000	

Tablo 5’de Elazığ spor futbol takımı taraftarının meslek durumuna göre Elazığ spor takımını tutma sebebinde öğrenci olan taraftarlar işçi, memur, esnaf ve tüccar, işsiz ve diğer meslekten olan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol

takımının evindeki maçlarına ne kadar sıklıkla gittikleri sorusunda öğrenci olan taraftarlar işçi, memur, esnaf ve tüccar, işsiz ve diğer meslekten olan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol takımının deplasman maçlarına ne kadar sıklıkla gittikleri sorusunda öğrenci olan taraftarlar işçi, esnaf ve tüccar olan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol takımı taraftarının stadyumun hangi bölümünde oturuyordunuz sorusunda öğrenci olan taraftarlar işçi, memur, esnaf, tüccar ve işsiz ve olan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur

Tablo 6. Elazığ Spor Futbol Takımı Taraftarının Aylık Gelir Durumuna Göre Anova Sonuçları

AYLIK GELİR	Elazığ spor futbol takımı taraftarının takımı tutma sebebi			Elazığ spor futbol taraftarlarının takımının evindeki maçlarına gitme sıklığı			Elazığ spor futbol takımı taraftarlarının stadyumda oturdukları bölüm		
	X	SS	P	X	SS	P	X	SS	P
500-1000 tl(1)	1,612	,878	,000	1,925	1,155	,010	2,462	,885	,021
1001-1500 tl(2)	2,131	,915	Fark olan gr 1 – 2,3	2,309	,969	Fark olan gr 1 - 3	2,619	,848	Fark olan gr 1 – 3
1501-2000 tl(3)	2,220	,961		2,389	,961		2,805	,765	
2001ve üstü(4)	1,777	,929		2,027	1,158		2,472	,844	

Tablo 6’da Elazığ spor futbol takımı taraftarının aylık gelir değişkenine göre Elazığ spor futbol takımını tutma sebebi sorusuna 500 – 1000 tl geliri olan taraftarlar 1001 – 1500 tl, 1501 – 2000 tl geliri olan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol takımı taraftarının Elazığ sporun evindeki maçlarına ne kadar sıklıkla gidersiniz sorusuna 500 – 1000 tl geliri olan taraftarlar 1501 – 2000 tl geliri olan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur. Elazığ spor futbol taraftarının önceleri stadyumun hangi bölümünde oturuyordunuz sorusuna 500 – 1000 tl geliri olan taraftarlar 1501 – 2000 tl, geliri olan taraftarlara göre istatistiki anlamda fark bulunmuştur.

Tartışma Sonuç

Elazığ spor futbol takımı taraftarının sosyo-ekonomik düzeyini belirlemek amacıyla hazırlanan anket sorularına verilen cevaplar incelendiğinde, istatistikî olarak anlamlılık gösteren maddeler olduğu görülmüştür. Elazığ spor futbol takımı taraftarlarının yaş değişkenine göre, yaptığımız çalışmada taraftarın büyük çoğunluğunu % 42,8 ile 15 – 25 yaş grubu, taraftarların diğer önemli bir kısmını ise orta yaş grubu oluşturmaktadır. Ayrıca taraftarların yaşı ilerledikçe futbola olan ilgisinin azaldığı görülmektedir. 41 ve üstü yaş grubu sadece % 5 gibi bir oranla futbola en az ilgi gösteren yaş grubu olmuştur. Yaş ile ilgili çıkan sonuca göre taraftarın büyük çoğunluğunun genç yaşta oldukları ve futbola genç yaşta olan taraftarların yoğun ilgi gösterdikleri söylenebilir. Bu konuda Konsensus (2002) tarafından da yapılan araştırmada 15-24 yaş grubu Galatasaray seyircisinin %35.9 oranında, Fenerbahçe seyircisinin %36 oranında, Beşiktaş seyircisinin %46.8 oranında, Anadolu takımları seyircisinin %26 oranında olduğu bulunmuştur. Çağlayan HS. nin Futbol Seyircisini Şiddete Yönelten Faktörler, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2003. İsimli çalışmasında seyircilerin büyük çoğunluğunun 15-25 yaş grupları arasında yoğunlaştığı

(% 49. 1) görülmektedir. Taraftarların bir çoğu % 37,7 si, Elazığ' lı olmalarından dolayı Elazığ spor futbol takımını tuttuklarını, Taraftarların % 31,1 i Elazığ spor futbol takımının evindeki maçların hepsine gittiklerini ve deplasman maçlarına % 45 gibi bir çoğunlukla katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Elazığ spor futbol takımı taraftarlarının doğdukları yer göz önüne alındığında taraftarların % 73,6 sının il merkezinde doğduğu görülmüştür. Taşğın (2000) ın yaptığı araştırmada da doğum yeri il merkezi olan taraftarlar % 77.5 gibi bir orana sahip olduğu belirlenmiştir. İl merkezindeki taraftarların Elazığ sporun evindeki maçların çoğuna gittikleri ve bilet fiyatlarını normal buldukları söylenebilir.

Elazığ spor futbol takımı taraftarının öğrenim durumuna bakıldığında taraftarların % 56,3 gibi büyük bir bölümünün lise mezunu ve % 145 inin üniversite mezunu olduğu görülmüştür, dolayısıyla taraftarların eğitim seviyesinin yüksek olduğu söylenebilir. Arıkan (2000) da yaptığı çalışmada seyircilerin %70.5 inin lise ve yüksekokul mezunu olduklarını bulmuştur. Taşğın (2000) ise yaptığı araştırmada lise mezunlarının oranını %38.7 olarak bulurken üniversite mezunlarının oranını ise %32.9 oranında bulmuştur. Taraftarların çoğu öğrenim durumuna göre takım tutma sebebini Elazığ'lı olmalarına bağlamışlar ve taraftarların yine büyük bir bölümü stadın hep aynı bölümünde maçları izlemişlerdir.

Elazığ spor futbol takımı taraftarının meslek durumuna göre taraftarlardan öğrenciler % 24.5, işçiler ise % 30.5 gibi önemli oranlara sahiptirler. Karagözoğlu ve Ay (1999) da yaptığı çalışmada öğrenci grubunu %31, serbest meslek sahiplerini de %28 oranında bulmuştur. Özmaden (2005)'in futbol seyircileri üzerinde yaptığı çalışmada da araştırma grubunun mesleki dağılımlarında yaklaşık %30'luk oranlarda öğrenci ve serbest meslek kategorileri ön plandadır (sırasıyla; %30,2; %31,3). Taraftarların takımı tutma sebebine, taraftarların takımın evindeki maçlarına gitme sıklığına, taraftarların takımın deplasman maçlarına gitme sıklığına, taraftarların takımın stadyumda oturdukları bölüme bakıldığında öğrencilerin ve işçilerin önemli bir çoğunluğa sahip oldukları görülmüştür.

Elazığ spor futbol takımı taraftarının aylık gelirlerine göre taraftarların % 37.1 i 1501 – 2000 tl, % 26.4 ü 1001 – 1500 tl, % 25.2 si ise 500 – 1000 tl gelire sahiptirler bu gelir seviyelerine göre taraftarların orta gelire sahip olduklarını söyleyebiliriz. Kayaoğlu (2000) ise yaptığı çalışmada orta düzey gelire sahip seyirci oranının %75,5'i bulunduğunu bildirmektedir.(Devecioğlu S. 2005). Taraftarların aylık gelir düzeylerine göre orta düzey gelire sahip olmaları Elazığ spor futbol takımının maçlarına gitme sıklığını arttırmış ve stadyumda hep aynı bölümde oturmalarını sağlamıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Elazığ spor futbol takımı taraftarlarının sosyo-ekonomik düzeyi incelenmiştir. Elazığ spor futbol takımı taraftarlarının yaş ortalaması oldukça genç bulunmuştur. Bu yaş ortalamasını, Elazığ nüfusunun önemli kısmının genç olmasına ve futbola gençlerin yoğun ilgi göstermesine bağlamak mümkündür. Taraftarların eğitim seviyesi oldukça yüksektir, mesleki bakımdan taraftarların büyük çoğunluğu öğrencidir, yine taraftarların büyük çoğunluğunun doğum yeri il merkezindedir, ayrıca taraftarların aylık gelirleri ortalama 1500 tl civarında görülmüştür.

KAYNAKLAR

- ACET, M. (2001). Futbol Seyircisini Fanatik ve Saldırgan Olmaya Yönelten Sosyal Faktörler, Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- ARIKAN A N. “Farklı Branşlardaki Spor Seyircilerinin Sosyo-Kültürel Profili ve İzleyicilik Durumları Üzerine Bir Araştırma”. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. 2000.
- ÇAĞLAYAN HS. Futbol Seyircisini Şiddete Yönelten Faktörler, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2003.
- DEVECİOĞLU S. Sporun Ekonomik Boyutu, Standart Ekonomik ve Teknik Dergi T.S.E. 2004; Yıl43, Sayı 511.
- DEVECİOĞLU S. Türkiye’de Spor Sektörü Stratejilerinin Geliştirilmesi, Verimlilik Dergisi, 2005; 2: 117-134.
- KAL, M., GÜVEN, Ö., AYAN. D., Sosyolojik Açından Spor, 3. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, (1998).
- GENÇ, D. A., (1998) Spor Hukuku, 1.Baskı, Alfa Yayınları, Ankara,
- GÜNAY M, TİRYAKİ Ş, “Spor Taraftarı Özdeşleşme (STÖÖ) Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması”. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 2003: Cilt No: 14, Sayı:1.
- JONES I, “The Origin and Maintenance of Sports Fan Identification”. A Response to Wann, Perceptual and Motor Skills, 1997. 85, .257–258.
- KARAGÖZOĞLU C, AY SM (1999) Futbol Seyircisinde Saldırganlık Eğilimleri, (İstanbul Örneği), Hacettepe Üniversitesi Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, Yıl:6, Sayı:3, 27-31.
- KONSENSUS (2002) Türkiye Futbol ve Taraftar Profili Araştırması, Nisan 2002, Konsensus Araştırma ve Danışmanlık Merkezi.
- ÖZMADEN M. Futbol Seyircilerine Göre Rakip Seyirci Davranışlarının Seyirci Saldırganlığına Etkileri, Kastamonu Eğitim Dergisi, 2005, Cilt:13 No:2, s.663-674.
- ÖZTÜRK F, KOPARAN Ş, HAŞIL N, EFE M, ÖZKAYA G. Antrenör ve Hakemlerin Empati Durumlarının Araştırılması, Spormetre, Beden Eğitimi ve Spor Bil. Dergisi 2004;II (1) s.19.
- ŞAHİN H M, “Sporda Şiddet ve Saldırganlık”. Gaziantep spor Kulübü Eğitim Yayınları, Yayın No:5, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım; 2003.
- TAŞĞIN, Ö. (2000) Fenerbahçe Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik Profili, Yayınlanmış Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Konya.
- TUTKUN E. Futbolda Yetenek Seçim Modelleri, Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul, 2007.

“Türkçe Sözlük”. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi; 1988.

WANN DL, MELNICK MJ, “Sports Fans: Psychology And Social Impact Of Spectators”. 246, Rouledge, 2001; Newyork.

YETİM, A.A. (2000). Sosyoloji ve Spor, Topkar Matbaacılık, Ankara.